

КОМУ БУТИ РЕКТОРОМ?

Сьогодні наш інститут переживає відповідальний момент. 11 травня на спеціальному засіданні вчорної ради ректорату, парткому, профкомів та комітету комсомолу оголошено наказ Мінвузу УРСР про звільнення доктора технічних наук, професора І. В. Кузьміна з посади ректора в зв'язку з досягненням 65-річного віку. На адресу Івана Васильовича було сказано багато добрих слів.

Посаду ректора оголошено вакантною. Наказом Мінвузу УРСР затверджено комісію по організації і проведенню виборів ректора у складі: проректор М. Є. Іванов, секретар парткому В. М. Бабій, голова профкому співробітників Ю. А. Буренніков, голова профкому студентів В. С. Боднар, секретар комітету комсомолу О. Б. Янченко, декани — інженерно-будівельного факультету М. Ф. Друкований, радіотехнічного — В. Я. Суп'ян, завкафедрами — історії КПРС В. Г. Балицький, прикладної механіки і опору матеріалів В. А. Огородников, заступник завідуючого ідеологічним відділом обкому партії Г. Г. Фесун, заступник Міністра вищої і спеціальної середньої освіти УРСР В. В. Сокол.

Просимо деканів факультетів, завідуючих кафедр, керівництво СКТБ «Модуль», секретарів партійних бюро, партгрупоргів підрозділів, комсомольські, профспілкові та інші організації провести збори колективів по висуненню кандидатів на посаду ректора, керуючись Положенням про порядок виборів ректора у вищому навчальному закладі.

Кількість кандидатур від одного колективу не обмежується.

При висуненні кандидатів доцільно також керуватися таким:

— кандидати повинні бути з числа висококваліфікованих працівників, як правило, професорів докторів наук, що мають досвід педагогічної, наукової і організаторської роботи, бажано у віці до 50 років, здатних забезпечувати докорінне поліпшення якості підготовки спеціалістів, їх ідейно-політичне виховання, розвиток наукових досліджень, зміцнення матеріально-технічної бази вузу; ефективно вирішувати питання перебудови вищої освіти, створювати в колективі обстановку високої вимогливості і принциповості на основі широкої гласності, демократії і самоуправління;

— кандидатам, що висуваються, бажано мати досвід роботи в якості декана, проректора, або іншої самостійної керівної роботи, добре розумітися на питаннях господарської і фінансової діяльності;

— кандидати повинні користуватися авторитетом в колективі співробітників і студентів. Поряд з високими діловими і моральними якостями володіти великою працездатністю, ініціативою, високим ступенем відповідальності, вмінням творчо працювати з кадрами в нових соціально-політичних умовах;

— кандидати повинні бути комунікабельними, вміти налагоджувати ділові стосунки з керівництвом промислових підприємств, партійними і радянськими органами міста, області, міністерствами і відомствами;

— кандидати представляють колективу перспективну програму розвитку інституту.

Висунення кандидатів проводиться до 20 травня ц. р. Пропозиції по висунутих кандидатах подавати секретарю вчорної ради тов. Кирсанову Е. В. (кімната № 210 ГУКУ).

Комісія по організації і проведенню виборів ректора інституту.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

За інженерні кадри

Газета видається з лютого 1981 року.

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ КОМСОМОЛУ ВІННИЦЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

№ 19 (346)

П'ЯТНИЦЯ, 12 травня, 1989 року.

Виходить раз на тиждень

Ціна 1 коп.

Наш інтерклуб

ПАМ'ЯТНА ПОЇЗДКА

смій і атмосфера особливої ширості, наче кожен з нас не в чужій країні, а у себе дома.

Потім були колгоспи в селах Чапаєвці, Маньківці; Шляховій. Нам розповідали про мирну працю на землі, про свої успіхи (а вони тут прекрасні). Ці успіхи дозволяють не тільки заможноті жити, а й енергійно дбати про освіту і культуру. В Чапаєвці, наприклад, нам показали школу, обладнану найсучаснішим устаткуванням. В Маньківці побували на технічному комплексі.

Тут же зустрілися з членами клубу інтернаціональної дружби, влаштували великий концерт, обмінялись сувенірами. В Маньківці познайомились також з можливостями сільської української кухні — для нас був приготовлений дуже смачний обід.

І ще про одне. 143 комсомольці Бершадського району виконували свій інтернаціональний обов'язок в Афганістані. Дев'ятеро з них полягли на полі бою. Бершадці не забули про них. На честь кожного

загиблого в районі засновано іменне поле і споруджено пам'ятний знак. Ми бачили два таких знаки. Вони теж іменні, не схожі один на одного.

Справа героїв не вмирає. В районі створено клуб інтернаціоналістів, який виховує молодь на прикладі тих, що не вернулись, дбає про їхні сім'ї, про інвалідів війни.

Два дні були в Бершаді, а вражень... На скільки, точно не скажеш. Але ясно, що надовго, а може, й назавжди. Така пам'ять залишається в серці.

МУХАМЕД ГАСАН,
студент III-го курсу
(Палестина)

лестині. Він постійний читач журналів «Африка і Азия», «За рубежом», «Новое время», «Проблеми мира і соціалізму».

Фаджі, крім читання арабської літератури, глибоко цікавиться творчістю письменників нашої країни. Він віддає належне Достоєвському, Толстому, Шолохову, яких читає в оригіналі.

Син Палестини з розумінням ставиться до багатовікової історії і культури нашої країни, її триумфу і трагедії, старанно вивчає історію КПРС, політику, філософію, матеріали партії останнього часу.

— Я завжди буду щи-

росердечно вдячним радянським людям в особі викладачів і студентів ВПІ, що надали мені можливість вчитися, здобувати професію інженера-енергетика, що так потрібна моїй сплюндрованій країні, — говорив Фаджі на тематичному вечорі «День землі Палестини», організованому земляцтвом та Інтерклубом.

Мине ще два роки і він повернеться на Батьківщину — освіченим, ерудованим, з твердою вірою в щасливе майбуття свого народу.

В. СОЛОВЕЙ,
студент III курсу енергофаку.

СИН ПАЛЕСТИНИ

Розповім про Фаджі Масрі — мого однокурсника, хорошого, чуйного товариша, сумлінного студента. Бо навчається на 4 і 5, наполегливо оволодіває спеціальністю інженера електростанцій, незмінно бере участь у художній самодіяльності, студентських диспутах.

Фаджі — 24 роки. Народився він у фронтовому місті — Газа, що в Палестині. Змалечку спізнав найжорстокішу біду — війну, що її веде проти волелюбного і гордого палестинського народу Ізраї-

ська воєнщина. В тій нерівній борні палестинських патріотів з окупантами Тель-Авіву загинув батько Фаджі — Мохаммед Масрі, кадровий робітник одного з заводів Газа.

Далеко від нас Палестина, але Фаджі щоденно серцем з її гіркою долею. Там проживають його четверо рідних братів, троє заміжніх сестер, племінники — велика арабська родина.

Мій товариш уважно слідкує за розвитком подій у світі, особливо на близькому Сході і в Па-

ПРОГРАМА РОЗШИРЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ВПІ

(ПРОЕКТ)

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

З 1 вересня 1989 року перевести діловодство в інституті на українську мову, зокрема:

— накази і розпорядження по інституту, різні звіти тощо;

— листи і матеріали, що надсилаються до партійних та урядових установ, Мінвузу УРСР, видавництва, підприємств та організацій, розташованих в УРСР;

— розклад занять, екзаменів, консультацій, графіки навчального процесу та інші навчально-методичні матеріали;

— документи приймальної комісії, науково-дослідної частини, всіх служб інституту, не пов'язаних з навчальним процесом (з 1 січня 1990 року);

— російською мовою готувати документи деканату іноземних студентів та інші, пов'язані з підготовкою студентів іноземних країн, до переведення їх на українську мову навчання;

— російською мовою готувати матеріали та листи, які надсилаються в інші республіки СРСР; В міжнародних зв'язках використовувати в кожному випадку найбільш зручну мову. Для зв'язків з зарубіжними українськими громадянами та організаціями використовувати українську мову.

Прийом громадян, розгляд заяв, скарг і пропозицій здійснювати українською або російською мовами за їхнім бажанням. Офіційні відповіді, довідки та ін. готувати українською мовою, а в разі подання їх за межі УРСР — російською мовою.

Проводити засідання вчених рад, зборів, нарад, масових заходів українською мовою, залишаючи право виступу на них російською мовою. Забезпечити до кінця 1989—1990 навчального року заміну наочної агітації кафедр, деканатів,

служб і організацій інституту українською мовою. Всі оголошення з 1 вересня 1989 року готувати українською мовою.

Клубу та бібліотеці ВПІ разом з Товариством української мови ім. Т. Шевченка розробити до 1 вересня 1989 року план культурних заходів по пропаганді української мови.

До 1990 року забезпечити всі підрозділи інституту друкарськими машинками з українським шрифтом.

Створити курси та гуртки по вивченню української мови для викладачів, наукових працівників та службовців інституту.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА

З метою поступового переведення інституту на українську мову викладання, починаючи з 1 вересня 1989 року, запровадити:

— організацію навчання в паралельних потоках українською та російською мовами;

— за бажанням студентів проводити індивідуальні заняття, консультації, здійснювати керівництво проектуванням та ін. українською або російською мовами;

— впровадити факультативне вивчення української мови та історії України, української культури на I та II курсах;

— звернутися до Мінвузу УРСР з проханням, починаючи з 1991 р. на підготовчих відділеннях навчання іноземних студентів, які потім будуть розподілені до ВПІ, провадити українською мовою.

Для забезпечення навчального процесу підручниками, навчальними посібниками та навчально-методичною літературою українською мовою

розробити до 1 вересня 1989 р. план видання комплектів лекцій, посібників, методичних вказівок та термінологічних словників з усіх дисциплін українською мовою в першу чергу для I та II курсів; врахувати при цьому можливість випуску їх на розмножувальній техніці СКТБ «Модуль».

Звернутися до Мінвузу УРСР та видавництва «Вища школа» з проханням створити колективи авторів для написання підручників з фундаментальних та інженерних дисциплін українською мовою і випустити їх протягом 1989—91 рр. З ряду дисциплін можна видати переклади відповідних підручників. Заохочувати викладачів інституту до участі в цих заходах, сприяти їх участі у конкурсі Мінвузу УРСР 1990 р. на кращий рукопис українською мовою з дисциплін загальнонаукової та загальноінженерної підготовки.

З метою впровадження української мови в комп'ютеризацію навчання з 1990 р. закупляти для навчального процесу тільки таку обчислювальну техніку, яка або має вбудований український шрифт або дозволяє його запрограмувати. Залучити обчислювальний центр та відповідні кафедри до створення математичного забезпечення навчального процесу українською мовою. Всі розробки АСУ—ВУЗ та інші програми і бази даних для інститутського застосування виконувати з орієнтацією на українську мову.

Бібліотеці ВПІ за поданням кафедр поступово укомплектуватися необхідною кількістю навчальної та методичної літератури українською мовою. Розширити передплату українських газет і журналів.

Пропозиції і доповнення до цього проекту просимо подавати в осередок Товариства української мови (кімната № 104 ГУКУ) та в редакцію газети «За інженерні кадри».

ВСЕ ЗАЛИШАЄТЬСЯ ЛЮДЯМ

...ИГАДУЄТЬСЯ тихе, тепле липнєве надвечір'я 76-го року. До приймальної тодішньої голови Вінницького облвиконкому Василя Михайловича Кавуна зайшов стрункий, високий чоловік. На обличчі приємна посмішка, уважний погляд допитливих, добрих очей.

— Ректор політехнічного інституту Кузьмін, Іван Васильович, — представився гість, міцно потискаючи мою правницю.

В ту пору я працював помічником В. М. Кавуна і повинен був організувати за родом своїх обов'язків зустріч новопризначеного ректора з головою облвиконкому.

Наша розмова в кабінеті голови одразу набула ділового, як тепер кажуть, конструктивного характеру. Бо, відправляючись на цю аудієнцію, Іван Васильович мав при собі цілий пакет пропозицій відносно розвитку вузу, його матеріальної бази, поліпшення науково-педагогічної і методичної роботи. Власне, то була програма перебудови (ось коли вона почалася у нас!), розрахованої на тривалий час. І щоб приступити до її безвідкладного здійснення, інституту потрібна була серйозна фінансова допомога.

— Що ж, будемо ставити питання перед союзним урядом, — сказав тоді В. М. Кавун. — Звернемось до Олексія Миколайовича Косюгіна.

Підготовлені професором папери на ім'я голови Ради Міністрів СРСР переконливо засвідчували необхідність позапланової дотації інституту, який тільки-но недавно вийшов з «пасинкового» статусу філіалу Київського політеху.

Буквально на другий день через фельд'єгерську службу зв'язку пакет з листом був направлений в Москву. А невдовзі вузівський рахунок в Держбанку поповнили п'ять мільйонів карбованців. Щоправда, Василю Михайловичу довелося ще й особисто розмовляти з главою уряду.

— Гроші потраплять до хазяйських, надійних рук, — говорив він по ВЧ голові Ради Міністрів. — Новий ректор має всі необхідні дані і твердий намір вивести інститут на вищий шабель.

СИБІРСЬКИЙ ХАРАКТЕР У ВІННИЦЬКИЙ політех Іван Васильович прийшов з неочікуваним, солідним і багатим досвідом наукової, господарсько-адміністративної діяльності.

Полковник-інженер мав за плечима двадцять дев'ять років служби в Радянській Армії. Починав з рядового солдата, закінчив військово-авіаційну школу, служив в ній інструктором. Як здібного офіцера його рекомендують у Військово-повітряну академію імені Жуковського і там же — в ад'юнктуру. Після її закінчення молодий капітан здобув ступінь кандидата технічних наук, став викладати у Харківському вищому інженерному училищі імені маршала Кривоша. Згодом працював начальником кафедри цього військового вузу. Після звільнення у запас І. В. Кузьмін стає завідувачем кафедрою, проректором по науковій роботі Харківського інституту радіоелектроніки. Такий основний його життєвий шлях і послужний список до призначення ректором ВПІ.

Шлях, сповнений постійного вольового напруження, цілеспрямованих дій, наполегливості і самообмеження у досягненні поставленої перед собою мети, кожноденної праці, повної

Вчора на спільному засіданні вченої ради, ректорату, профкомів та комітету ЛКСМУ оголошено наказ Міністра вищої і спеціальної середньої освіти УРСР про звільнення доктора технічних наук, професора, зслуженого діяча української науки, лауреата Державної премії УРСР Івана Васильовича Кузьміна з посади ректора ВПІ.

Такий управлінський акт викликаний не суб'єктивними причинами, а існуючими з грудня 1987 року урядовими положеннями про добір і розстановку керівних кадрів у вузах країни, де сказано,

що ректори, проректори, декани і завідувачі кафедрами можуть займати ці посади лише до 65-річного віку.

В сьогоднішньому номері нашої газети вміщено повідомлення комісії по виборах нового ректора. В ньому визначені конкретні вимоги до ділових і морально-політичних якостей претендентів на цей високий і відповідальний пост.

А яким же був ще донедавна наш ректор? Розповідь про це читайте нижче.

реалізації власних інтелектуальних здібностей.

А це вже не що інше, як вияв характеру, прямих наслідків виховання в сім'ї і самовиховання не за один, а за багато років свідомого життя.

Дитинство пройшло його в селі Унеї (Новосибірської області). Дід — Степан Рахований на тривалий час. І щоб приступити до її за антиурядові політичні переконання. Батько — червоноармієць, учасник громадянської війни, робітник. В такій родині формувалася Іван Кузьмін, де понад усе шанувалися праця, дух свободолюбства, чітка громадянська позиція, риси незалежності і принциповості. Словом, виливий сибірський характер, який і визначив подальшу долю «генерала від науки».

— Наукою став займатися з 1952 року, ще будучи слухачем академії. Старався завжди працювати багато і результативно. Захопився тоді проблемами кібернетики, — згадує професор роки своєї молодості.

Після захисту кандидатської дисертації в 1960 році йому знадобилося лише чотири роки підготовки докторської. Факт неординарний. А через рік Кузьміна обирають професором кафедри комплексної автоматизації підготовки складних об'єктів.

Будучи начальником кафедри, Іван Васильович стає крупним спеціалістом в галузі математики, робототехніки, інформатики, в тому числі і управління. Безперервним потоком ідуть наукові праці, винаходи, авторські свідоцтва. Його займають теми фундаментальних, прикладних досліджень, дослідно-конструкторська робота. Він стає відомим академіку С. П. Корольову, блискуче виконує його далеко не прості доручення.

Зростає і мужнів талант вченого, педагога, організатора. І коли почав трудитися в Харківському інституті радіотехніки, його, Івана Васильовича, не могли не помітити у мінвузі республіки.

ПРОДОВЖЕННЯ ДОСТОЙНСТВ

ЕРУДОВАНИЙ вчений, досвідчений лектор і методист, — сказав про Кузьміна тодішній міністр вищої і спеціальної середньої освіти України Г. Г. Єфіменко, підписуючи п'ятого липня 76-го року наказ про призначення його ректором ВПІ і водночас — головою ради інституту по розгляду і присвоєнню вчених ступенів і звань.

Ця, на перший погляд, супутня обставина мала далеко йдучі для вузу, скажу прямо, — доленосні наслідки. Згадаймо, Кузьмін

принняв інститут, коли в ньому працювало лише чотири доктори і 109 кандидатів наук. Забігаючи трохи вперед, відзначу, що завдяки старанням ректорату нині в інституті трудиться 20 докторів і 286 кандидатів наук. Вони — золотий фонд вузу, його рушійна сила.

На початку публікації згадувалися ті перші мільйони карбованців, що їх виділив уряд країни для прирощування інституту. Вони покляли початок його генеральній забудові і перебудові. Минули роки. Нині на колишній західній околиці Вінниці вже вирісло велике сучасне студентське містечко. Місто-сад! В порівнянні з 1976 роком втричі збільшилися площі навчальних корпусів, гуртожитків, житлових будинків, об'єктів соціальної інфраструктури. За дві останні п'ятирічки на будівництво містечка витрачено 25 мільйонів карбованців державних асигнувань. Вражаюча цифра. Скажу відверто: рідко який вуз може виставити такий показник.

ОРГАНІЗАТОР НАУКИ

ВСІ РОКИ свого ректорства Іван Васильович одержимо працював над удосконаленням структури науково-дослідних робіт, забезпечував максимальне використання інтелектуального потенціалу професорсько-викладацького складу студентів, аспірантів. Відтак, їх основна увага прикута сьогодні до розвитку фундаментальних і пошукових досліджень.

В цьому плані І. В. Кузьмін подає особистий, досить провчальний приклад. Він вважається родоначальником нового наукового напрямку, пов'язаного з розробкою математичних моделей і з впровадженням на їх основі автоматизованих і робототехнічних систем самоконтролю, діагностики і управління. В його наукових працях, винаходах (а їх кількість досягла вже майже 500) отримано ряд нових результатів по статистичному аналізу і синтезу складних автоматизованих систем управління.

Професор розробив також математичні основи теорії потенціальних і реальних оцінок ефективності, якості і оптимальності складних систем. Ним обгрунтовано можливість сумісництва і автоматизації бортових і наземних систем в авіації і космонавтиці, про що у свій час досить докладно писав журнал «Советское радио».

До безперечних достоїнств Івана Васильовича слід віднести і те, що він зумів сформувати і виплекати наукову школу. Під його керівництвом (включаючи зрозуміло, харківські вузи), підготовлено близько ста кандидатів і понад 30 докторів наук.

Наділений талантом справжнього організатора науки, він домігся створення в інституті розгалуженої науково-дослідної частини, чотирьох спеціальних конструкторських бюро, дев'яти

галузевих лабораторій, потужного обчислювального центру, дослідного заводу — СКТБ «Модуль». Торік організовано докторантуру, спецраду по захисту докторських дисертацій. А це ще одна сходинка вверх по шляху підготовки науково-педагогічних кадрів. Нині обсяг НДР досяг дванадцяти мільйонів карбованців, що в двадцять (!) разів більше проти 1976 року.

Широке поле наукових інтересів Кузьміна. Він вперше здійснив математичне і фізичне моделювання в процесі обробки інформації. Вагомий його внесок у розвиток радіолокації, в створення основ цільової комплексної програми з урахуванням потенціальних і реальних моделей ефективності, якості і оптимізації.

Перу професора належить п'ять підручників і навчальних посібників, для студентів ВТУЗів. А за один з них — «Основи теорії інформації і кодування» — удостоєний в 1981 році Державної премії УРСР.

Про інтенсивну науково-педагогічну діяльність доктора наук яскраво розповідають підсумкові дані його роботи на посаді завідувача кафедрою АСУ. Беру на вибір одну з п'ятирічок: підготовлено двадцять аспірантів і претендентів на учену ступінь, видано три монографії і написано 21 методичний посібник, 52 друківаних лекційні курси з основ наукових досліджень і основ теорії складних систем. Кафедра виконала держбюджетні і госпдоговірні наукові дослідження на суму 850 тисяч карбованців, а їх економічний ефект склав 1 мільон 610 тисяч карбованців.

Саме таких масштабів НДР він вимагав і від інших кафедр та лабораторій.

Якось, відповідаючи на анкетне запитання: «Щоб добитися успіху, що повинен робити вчений в умовах науково-технічної революції?», Кузьмін написав: «Любити безмежно рідну Вітчизну. Любити людину, вмійте робити їй добро. Вмійте багато і ефективно трудитися в будь-яких, навіть у найважчих умовах».

Дійсно, працездатність професора дивовижна. Завдячуючи їй, він разом зі своїми колегами по ректорату, при підтримці парткому, деканів, завідувачів кафедр зумів вивести інститут в число кращих, провідних вузів країни і республіки. А труд ректора за роки перебування його на цій посаді був відзначений

орденами Трудового Червоного Прапора, Дружби народів і Почесною Грамотою Президії Верховної Ради УРСР. А всього він має 17 державних нагород, включаючи військові.

Досить широкий спектр громадської діяльності В. І. Кузьміна. Неодноразово обирався депутатом обласної і міської Рад, членом міського комітету партії, головою Вінницької регіональної ради наукового центру Академії наук республіки, членом бюро наукової ради з проблем кібернетики, членом правління Всесоюзного і Українського товариства «Знання», заступником голови регіональної ради ректорів... Обирався делегатом XXVII з'їзду Компартії України, є незмінним членом парткому інституту. І це далеко не повний перелік його громадських і партійних навантажень.

Однак вони не заважають знаходити час ще й для літературної творчості — пише вірші, оповідання. Його улюблені види спорту — плавання, лижі. Він рідко користується персональною службовою «Волгою» — зазвичай ходить пішки, долаючи відстань від квартири до інституту порядку шести кілометрів. Повиростали діти: донька Ольга, син Андрій стали кандидатами наук, пішли по батьківській стежині.

— Залишаю кабінет ректора з почуттям виконаного обов'язку, хоча в період перебудови, життя висунуло чимало складних проблем, котрі потребують якнайшвидшого розв'язання, — підкреслив в одній із наших бесід Іван Васильович.

На його думку, в подальшу перебудову вузу варто закласти реалізацію ідеї спільної діяльності студентів і викладачів, їх тісного творчого співробітництва, формування захопленості в отриманні стілець знань. Студенти повинні брати участь в реальних процесах життя і виробництва, мати широку освіченість і культуру, ідейну переконаність, вмійте приймати оптимальні рішення в конкретних ситуаціях, мислити діалектично, нестандартно, навчитися по-новому думати, по-новому працювати. В цьому, резюмує він, суть перебудови.

НАСТУПНИК І. В. Кузьміна, якого не забаром буде обрано, прийме хороше, міцну спадщину. Сформовано працюючий трудовий колектив, є розвинута навчальна база, є умови для роботи викладачів, навчання студентів. Налагоджено їх побут.

За всім цим стоїть кожноденна праця людей, які останні тринадцять років трудилися під керівництвом професора Кузьміна, втілювали в життя його задуми, ініціативи, спільно і дружно працювали, виводячи вуз на передові рубежі науки і педагогіки, технічної творчості, підготовки кваліфікованих інженерних кадрів.

А їх щороку інститут випускає 1200...

Б. ДЯКОНОВ, член Спілки журналістів СРСР.

Редактор І. ВОЛОШЕНЮК.